

Perussuomalaisen valtuustoryhmän aloite kaupungin valmiussuunnitelman päivittämisestä

Kaupunginvaltuusto 27.02.2023 § 23

136/09.06.00/2023

Valtuutettu Hannu Peurasaari esitti seuraavan aloitteen:

Valtuustoaloite kaupungin valmiussuunnitelman päivittämisestä. Valmiuslain mukaan kuntien tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluun sekä muin toimenpitein varmistaa tehtäviensä mahdollisimman häiriötön hoitaminen myös poikkeusoloissa.

Kemin kaupungin hallintosäännön 65§:n mukaan valmiussuunnitelmat tarkistetaan ja tuodaan toimivaltaisen toimielimen käsiteltäväksi kerran toimikaudessa ja aina, kun turvallisuusympäristössä tapahtuu olennaisia muutoksia. Kaupungilla on strateginen valmiussuunnitelma, operatiivinen valmiussuunnitelma sekä eri toimialojen valmiussuunnitelmat.

Valtioneuvosto on julkaissut 14. helmikuuta sisäministeriön selvityksen Kansallinen riskiarvio 2023 (Sisäministeriö 2023:4). Kansallisen riskiarvion mukaan Suomen turvallisuusympäristö on olennaisella tavalla muuttunut viime vuosien aikana. Lapin alueellisen riskiarvion päivittäminen on parhaillaan käynnissä, ja riskiarvio julkaistaan maaliskuun loppuun mennessä.

Kansallinen riskiarvio osaltaan muodostaa perusteet sille, millaisiin riskeihin eri hallinnonalojen ja muiden toimijoiden on varauduttava. Kansallisen riskiarvion mukaan yhteiskunnan turvallisuuteen kohdistuu toimintaympäristön muutosten myötä uusia epävarmuustekijöitä. Turvallisuusuhkien ennakkovaroitus aika on lyhentynyt, mikä myös asettaa haasteita ennakkoon tehtäville varautumistoimenpiteille, päätöksenteolle ja viranomaisten toimintavalmiudelle sekä viranomaisyhteistyön sujuvuudelle.

Sisäministeriön julkaiseman Kansallinen riskiarvio -selvityksen mukaan Euroopan ja Suomen turvallisuustilanne on vakavampi ja vaikeammin ennakoitavissa kuin kertaakaan kylmän sodan jälkeen.

Kansallisessa riskiarviossa arvioidaan riskejä, jotka toteutuessaan voivat vaikuttaa elintärkeiden toimintojen ylläpitämiseen yhteiskunnan eri tasoilla. Riskiarvio linkittyy olennaisesti kansalliseen varautumiseen sekä yhteiskunnan turvallisuusstrategiaan, sillä kansallinen riskiarvio muodostaa perustan strategian mukaiselle varautumiselle myös muilla tasoilla.

Varautumisella tarkoitetaan toimintaa, jolla varmistetaan tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen ja mahdollisesti tarvittavat tavanomaisesta poikkeavat toimenpiteet normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Varautumisen päämääränä on huolehtia onnettomuuksien ja häiriötilanteiden ehkäisystä, valmistautumisesta toimintaan niiden uhatessa tai sattuesssa ja suunnitella toipuminen.

Muuttunut geopoliittinen tilanne ja suurvaltakilpailu lisäävät kansainvälisten markkinoiden epävarmuutta ja vaikeuttavat myös suomalaisyritysten toimintaa. Suomi on globaaleista arvoketjuista riippuvainen avotalous ja tavaroiden ja ihmisten vapaa liikkuvuus on keskeinen osa suomalaista yhteiskuntaa. Suomalainen elinkeinoelämä ja suomalaisen yhteiskunnan kriittiset palvelut kytkeytyvät osaksi globaaleja arvo- ja toimitusketjuja,

joiden kautta kulkevat niin kriittiset raaka-aineet ja komponentit kuin lopputuotteetkin. Myös erilaisista tietovirroista on muodostunut keskeinen osa globaaleja arvo- ja toimitusketjuja yhteiskuntien ja toimintojen digitalisoituessa.

Sisäministeriön kansallisen riskiarvion mukaan energiainfrastruktuurin turvallisuuteen, energian hintaan ja hintavakauteen sekä saatavuuteen liittyy uusia ja merkittäviä kokonaisturvallisuuden riskitasoa nostavia tekijöitä. Myös julkisen talouden sujuva toiminta ja toimintojen hoitaminen edellyttää rahoituksen saatavuutta ja rahoitusjärjestelmän häiriötöntä toimintaa.

Huoltovarmuuden tarkoituksena on poikkeusolojen ja niihin verrattavissa olevien vakavien häiriöiden varalta turvata väestön toimeentulon, maan talouselämän ja maanpuolustuksen kannalta välttämättömät taloudelliset toiminnot ja niihin liittyvät tekniset järjestelmät. Huoltovarmuuden ylläpitämiseen on muodostunut uusia riskitekijöitä.

Sisäministeriön riskiarvion mukaan myös informaatiovaikuttaminen on lisääntynyt. Informaatiovaikuttamisen kohteena on koko yhteiskunta, päätöksenteko, instituutiot, demokratia ja ihmisten perusoikeudet, kuten sanan- ja ilmaisunvapaus. Myös kansalaisjärjestöihin ja infrastruktuurin kannalta olennaisiin yrityksiin voidaan kohdistaa informaatiovaikuttamista.

Hybridiuhkissa ulkoinen ja sisäinen turvallisuus limittyvät voimakkaasti toisiinsa. Hybridiuhkan mahdollisuus on kohonnut. Suojelupoliisin uhka-arvion mukaan myös terrori-iskun uhka Suomessa on kohonnut.

Terveysturvallisuuden häiriöiden mahdollisuus on kasvanut. Terveysturvallisuuden häiriöitä ovat kaikki sellaiset häiriöt, joilla on välitön tai välillinen vaikutus ihmisten terveyteen.

Energiapolitiikassa tulee varautua myös hybrdivaikuttamiseen, jolla voidaan pyrkiä heikentämään energiaturvallisuutta esimerkiksi manipuloimalla hintoja taikka rajoittamalla saatavuutta.

Sähkön saanti saattaa vaikeutua tai häiriintyä monista syistä. Verrattuna aiempiin vuosiin, energiajärjestelmän häiriöiden uhkataso on muuttunut ja noussut. Vaikutukset energiavirtoihin ovat nostaneet energian hintaa ja vaikeuttaneet saatavuutta. Myös energiainfrastruktuuriin kohdistuva hybridi- ja kyberoperaatioiden uhkataso on kasvanut. Geopoliittinen tilanne, kysynnän kasvu ja ilmastotavoitteet vaikuttavat energiatuotteiden hintoihin. Öljyn, hiilen, kaasun ja ydinpolttoaineen hankinnat ovat kokonaan tuonnin varassa. Polttoaineiden saatavuudella on suuri vaikutus esimerkiksi alkutuotantoon, ruoka- ja polttoainehuollon kuljetuksiin, julkiseen liikenteeseen ja yleiseen logistiikkaan sekä energiantuotantoon. On mahdollista, että korkea energian hinta voi aiheuttaa myös sosiaalisia ongelmia.

Sisäministeriön vasta julkaisema kansallinen riskiarvio osoittaa yhteiskunnan turvallisuusympäristön muuttuneen. Sen lisäksi toimintaympäristössä on tapahtunut myös tehtävien jakoon, vastuukysymyksiin ja organisaatioihin liittyviä muutoksia, sillä vuoden 2023 alussa sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävät ovat siirtyneet hyvinvointialueen hoidettavaksi.

Näillä perusteilla esitämme valtuustoaloitteena, että Kemin kaupunki päivittää valmiussuunnitelmiaan valmiuslain ja kaupungin hallintosäännön osoittamalla tavalla ja siten varmistaa tehtäviensä

**turvallisen ja mahdollisimman sujuvan ja häiriöttömän hoitamisen
myös mahdollisissa poikkeusoloissa.**

Lähde: Kansallinen riskiarvio 2023, Sisäministeriön julkaisu 2023:4

27.2.2023

Päätös

Aloite lähetettiin kaupunginhallitukselle tarvittavia toimenpiteitä varten.